

HALOTT VAJDASÁGIAKAT OLVASVA

Börcsök Erzsébet

α

Itt vagyok.
Ebben a tüllben.
Állok a tengerparton.
Abbáziában.
Bezárva abba
a termosz-forma testbe.

α

Tegnap a Betyárvölgyben
jártunk Kálmánkával.
Láttunk békát, rákot, madarat.
Kórt okozó kullancsot.
Ebédre báránysült volt
fehérboros szószban.

α

Anyánk a tavaszban üldögélt.
Őlében kosárnyi színarany pihe-pamacs.
Két ruca fürdött a nap derűjében.
A lepkeszárny sújtotta légben
lelkiismeret-ruhája tündöklött.
A kamra mélyén összekoccantak
a fájdalom-köcsögök.

α

Az éjjel nagyot ásítottak valóra nem vált vágyaim.
És másik oldalukra fordulva tovább szőtték pókhálós álmaink.
A nyitott ablakon kirepült egy zöld szárnyú gondolat.
Fennakadt a szárítókötélen és most ott lóg megoldatlanul.
Jelenünket teleszójuk törött szárnyú múltunk tapasztalataival.

□

Nem sírtam.

Talán fájdalomnak sem nevezhető az,
amit éreztem,
inkább a megdöbbenés tartott fogva
és a legkisebb közös többszörös.

□

Ki tud most aludni,
alvásra gondolni,
mikor titkok és fájdalmak nehezednek a házra,
és súlyos árnyékuk körülöttünk lebeg?

□

Nem ilyennek képzeltem ezt a percet.
Talán borzalmasabbnak, iszonytatóbbnak,
csak nem így, hogy a nyomasztó csöndben
a halódó erős lélegzetvétele az egyetlen hang,
mely vasmarokkal fogja össze a szíveket.

□

Jézus! Mária!
Harmadnapon majd
szemed meleg havából
harmat hull a ködlepte tájra,

□

Nem érdekel a szépségmánia.
A szépség elmúlik,
az arcunk tele lesz ráncokkal,
a bőrünk csupa májfolt,
a hajunk megőszül,
a mellünk megereszkedik.
A szépségből sok baj származik.

α

Tudja, milyen a nyár, az Adrián?

Bele lehet halni.

Odafelé végig hánytam.

56 Istenem, milyen szép volt a tenger,
és szikrázott a nap.

A napszemüveg jól állt.

Ez a templom előtti téren készült.

Tavaly nyáron jártam Rómában is.

Sokat imádkoztam.

Gondolja?

Ne nyugodjak bele?

A férjem?

Rákban.

Ne gondoljon most arra.

Fogja meg a kezem.

Ne izguljon, csak a szerelemre koncentráljon.

Elcsavarhatom a villanyt. Jó?

Börcsök Erzsébet (1904–1971) Csenén született. Iskoláit szülőhelyén, Zombolyán és Temesváron végezte. Az Újvidéki Tanárképző Főiskolán szerzett oklevelet. Versecen élt és tanított. A bánsági couleur lokál írója. Szenteleky Kornél figyelt fel írásaira. Úgy tartják számon, mint az első vajdasági magyar regény, „A végtelen fal”, szerzőjét.

□

Jött a végtelenből,
ment a végtelen felé,
két zsákmány között
egy pici porcelántigris.
Hátán sárga-fekete sávok.
Szobor az íróasztalon,
Egy kristály hamutartó,
töltőtollak, ceruzák,
radírgumik, dossziék,
könyvek szomszédságában.
Az asztalon, amely
folyton változtatta a helyét.
Hol itt állt, hol ott.
Jobbra, balra, középen.
A szoba is változott, olykor
egy másik városba költözött.
A tigris türelemmel figyelte
az úgynevezett kontextust.
Sohasem mozdult, pedig
körülvette minden változott.
Ilyen a porcelánélet.

□

Hetente egy hírkopf és egy tárca.
Délelőtti feketék, kvaterka
a szerkesztőségben.
Magyar Szó, békebeli Újvidék.
Néhány illatos szivar,
olykor egy-egy doboz Caporal.

□

„Mesélni szeretnék a zseblámpámról”.
„Elmondom nektek a villanycsengőm történetét”.
Csodálatosan tudott írni a tárgyakról,
a belsőzseb rabszolgájáról,
a pénztárcáról, a zsebóráról.
Ahogy senki sem. Az élet,
a létezés apró ügyeiről.

□

Bácskai nagy vizek
a Duna és a Tisza között.

58 Népdal nem született,
csak egy-két mondás – az is német –,
a császár csatornájának partjain.
Csak Molter Károly úszkált benne,
a zsilipek vasoszlópai között.
A csatorna melletti ember reális, gazdag.
A víz jó szolga.

□

Az erkély két lépés jobbra, kettő balra, előre legfeljebb ha másfél. Eny-
nyiből áll. Ruhaszártásra alkalmas. Acéldrótok feszülnek rajta, a sarokban
meg ott a krumplicsák, és néhány gyerekjáték. Letört fülű hintaló.

Sötét éjszakákon vizet lötytyenthet az ember a mélységbe.

A Duna-parti ház erkélyén éppen nyár van. Vasárnap, s mindenki ott-
hon tartózkodik. Kivéve az anyját, akít be kellett szállítani a kórházba. A férfi
kimászott az ágyból, kinyitotta a Dunára néző ablakot. Kiment a konyhába,
főzött egy kávé. Miközben szürcsölte átlapozta az újságokat, és füstöt fújt
maga elé. Bement a fürdőszobába, fogat mosott, kiöblítette a kádat, kefével
kisúrolta a véccakagylót. Próbált rendet csinálni, nem volt sok esélye. Kis idő
múlva visszament a hálószobába. Leült a könyvespolcokkal leválasztott kuc-
kóba. Írt egy keveset, majd olvasott.

A rádióban meghallgatta a híreket. Megetette a macskát.

Vasárnap volt, és különben is minden mindegy volt a harmadik emelet
magasságából.

□

Jött a végtelenből,
és ment a végtelenbe.
Ült az őrhelyén,
vigyázta helyünket,
őrizte a dzsungelt,
hadd gyönyörködjenek
mások is a régi dolgokban.

***Majtényi Mihály** (1901-1974) családi neve: Markovics. Nagybecskereken született, ahol a piarista gim-
náziumban tanult. A királyhalmi (Bácsszőlős) pezsgőgyárban könyvelőként dolgozott, majd különböző
vajdasági lapok újságírója, illetve szerkesztőségi munkatársa volt. Alapító szerkesztője a Magyar Szó
napilapnak, 1950-től 1955-ig pedig a Híd folyóirat főszerkesztőjeként tevékenykedett.*